

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrti stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri ali večkrat tiska.

Donisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“.

Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Kranjska deželna učiteljska konferencija.

(Izv. por.)

(Konec.)

O tem nerednem obiskovanju govori dalje več učiteljev. Vsi učitelji se pritožujejo, rekoč, da duhovščina neprenehoma ščuje proti šoli. V krajnih šolskih svetih, kateri bi imeli nálog izpodbujati, opominjati in celo ostro kaznovati starše onih otrok, kateri šolo neredno obiskujejo, fajmošter zmirom kaznovanja vredne starše še zagovarja. Večinoma mu neizobraženi krajni šolski svetniki, korist šole nepoznajoči, pritrvajo, tako da taki starši, ne le kazni zmirom uhajajo, nego še potuho dobodo. Duhovščina (mislimo vendar da ne vsa. Ur.) navadno pravi, da je sedanja šola „brezverska“, da se v njej „nič pametnega“ ne uči, a vendar zaseda z veliko natančnostjo svoja mesta v krajnih šolskih svetih, samo iz tega namena, da neredno obiskovanje šol zagovarja in kazni vrednim staršem pomaga, da kazni uidejo. Tudi c. kr. okrajna glavarstva ne podpirajo učiteljev kakor jim postava veljeva. Obravnave, ki se zaradi šolstva pri njih vršiti imajo, smatrajo c. kr. glavarji za novo breme in pravijo: „Upravajte stvar z učiteljem, nam to nič mar ni!“ Duhovni rekajo, da je vera v nevarnosti, a verski poduk v ljudskih šolah se jako neredno vrši. Po cele mesece kateheta nij v šolo, in učiteljem so ure, za verski poduk namenjene, na prosto razpolagane. Vsako kosilo pri kakem fajmoštru v bližini — pravili so ti učitelji v konferenci — je duhovnom, ki imajo učiti v šoli veronauk, večje važnosti, nego šola, v kateri bi morali učiti sv. vero. Kadar pak se začne poduk za prvo izpoved, ali pa za prvo sv.

obhajilo, kateri poduk duhovni večinoma zunaj šole imajo, takrat je šola skoraj popolnoma prazna in učitelj predava skoro praznim klopm. Ko so še duhovni imeli nadzorstvo v šolah, takrat je navadno moral dečko, ki je hotel iti k prvi izpovedi, znati točno čitati, in vsak ki je hotel pristopiti k prvemu sv. obhajilu dobro pisati, drugače se mu nij dovolilo pristopiti; zdaj pak vsega tega več treba nij. Tudi na spričalo, ki ga ljudska šola daje izvršencem, premalo se gleda. Fantje se na primer na deželi v službo in k mojstrom v poduk jemljó, ne da bi bili ljudsko šolo opravili. Da imajo le listek za prvo obhajilo, potem je vse opravljeno.

Končno se sprejmo sledeči predlogi: a) Šolnina se ima popolnoma odpraviti; b) Učitelji imajo natánčno voditi uradne šolske knjige; c) Oblasti naj skrbé, da nobeden mojster ne sme tacega učenca v uk jemati, ki nema spričevala, da je dovršil ljudsko šolo. d) Okrajni šolski svet naj v svojem uradovanju, zaradi kazni, ki so od krajnih šolskih svetov naložene večkrat od deželnega šolskega sveta kontrolira. Predlog, da bi se krajni šolski sveti popolnoma odpravili, pade. Sprejme se pak nasvet gosp. Zime, naj se deželni zbor naprosi, da sklene k šolski postavi novelo, kakor velja že zdaj v Istri, da se taki krajni šolski sveti, ki svojega posla ne izvršujejo, razpuste, in se na njih stroške postavi administrator, kateri tako dolgo opravlja šolske stvari, dokler se ustanovi šoli prijazni krajni šolski svet.

Predlog g. učitelja Eppih-a, da se poludnevne šole odpravijo, sprejme se. Isto tako se sprejme predlog, ki naročuje okrajnim šolskim nadzornikom strogo čuvanje, da se šolske postave na tanko vrše, — in pa pred-

log, naj se deželni šolski svet dogovori z knežješkofijskim ordinarjatom, da bode zadnji naročil katehetom po deželi, naj se redno drže podučevanja v šolskem redu nastavljenih ur za krščanski nauk.

Potem se je obravnavalo o učnih načrtih in o številu ur. Dalje tudi o učnih pripomočkih. Posebno dolgotrajno je bilo obravnavanje o berilih. V obče je bilo menenje, da se imajo ta že zastarana berila z novimi nadomestiti, odpraviti iz njih več malo moralnih povestij in na mesto njih vzeti prizore iz zgodovine avstrijske in „kranjske“, berila o lepem vedenju in slovenske narodne pravljice.

G. Gariboldi stavi sledeče nasvete: a) Vodstvo vsake večrazredne šole, katero do zdaj še oskrbljuje katehet, naj se izroči učitelju. Prvosednik Pirker opomenja, da se je to že povsod zgodilo. b) Prihodnjič naj se imenujejo za okrajne šolske nadzornike le taki možje, ki so sami učitelji. Govornik pravi, da so se do zdaj večinoma za ta posel imenovali dekanji in drugi duhovniki, ki niso učitelji. Ti možje so pa največji sovražniki šole, to naj bolj kaže slučaj, da nobeden izmed štirih duhovnih okrajnih šolskih nadzornikov nij prišel k tej konferenci. Učitelj Zarnik predlaga naj bi se imenovali za okrajne šolske nadzornike samo ljudski učitelji. Profesor Werner se temu upira in brani učitelje srednjih šol, češ, da so tudi za nadzorovanje ljudskih šol popolnoma sposobni. Predlog učitelja Zarnika se z majheno večino ovrže in potem se sprejmeta oba prej omenjena predloga. Ko se je sprejelo še nekoliko manj važnih predlogov, reče deželni nadzornik ljudskih šol g. Pirker, da so obravnavanja končana. On pravi, da ga veseli, ka so se debate tako mirno in

Listek.

Kantorčica.

Roman s pogorskega zakotja.

(Češko spisala Karlina Světlá; poslovenil Franjo Tomšič.)

(Dalje.)

„Torej si njima lagal, tema dvema, to je enako — laž kakor laž . . . ti si lagal meni in njima, na vse strani si lagal; meni, da me narediš za svojo ženo in njima ob isti uri, da me niji nikoli rad imel, da ti neprošena okno odpiram, da me poljubuješ, kolikor se ti ljubi . . .“

In zopet je pala glava na tla.

„Nehaj in nikar ne muči dalje sebe in mene! Priznavam, da je tvoj brat slišal včeraj neumne besede iz mojih ust; ali bile so za boga v čisto drugem smislu izgovorene, nego se ti domišljuješ. Res, da sem

se dokazov tvoje ljubezni bahal, več sem se bahal, kakor sem se smel; ali take reči so mej mladimi ljudmi navadne. Sicer se mi nikar ne čudi, da je tvoja ljubezen za me tolika sreča, da se z njo niti dovelj ponašati ne morem.“

„Ko bi se bil z menoj ponašal, bil bi me dobro delal pred ljudmi in nikoli bi me ne bil omanjševal . . . Ne, nečem se delati boljše in se nad druge vzpenjati; dostokrat sem te videla zvečer okolo naše hiše hoditi in vselej sem hotela priskočiti in okno odpreti, da bi prenorčevala s toboj slastno uro kakor druge deklice, z onimi ki so jim dobre; a nikoli nijsem tega storila; veš, zakaj? Iz ljubezni do tebe! Da, zdrževalo me je od tega edino to, ker sem te tako zelo ljubila. Ko bi bil kdo opazil, da stojiš pri mojem oknu, bil bi gotovo rekel: ta deklica je neumna, da dela s tem doktorjem, kakor s svojim fantom; ali od njega to nij

pošteno, da jo zastonj plaši in v jezike spravlja.“

„In tako govorjenje o tebi bi me bilo jezilo in bolelo; ne bila bi prenesla, da bi te bil kdo zavoljo mene ogovarjal in poniževal. Takrat se ve da še nijsem slutila, da bi ti ljudje krivico delali, ko bi o tebi slabo govorili; nijsem bila še prepričana, da delaš vse le iz lehkomyšelnosti in za kratek čas — da ti živiš, študiraš, ti ljubiš — vse le da bi ti čas prešel: višjega niji poznal! . . . Ah, človeče ti nesrečno, v tebi nij niti vere, niti resnice, niti prepričanosti, ti si na svetu le, da bi bil! Jaz sem pred teboj klečala — in ti si me klečati pustil, nesramnež!“

„Enefa!“ je kričal doktor.

„Kaj se jeziš, kaj me zakričuješ? Dokaži rajši, da se o tebi motim, če te tako grajam in povej, zakaj si me tedaj tako neizrekljivo potopil v oči svojih tovarišev,

redno vršile in z radostjo potrdi, da so vsi učitelji brez izjeme so trdno držali prapora svobode in omike.

S trikratnem klicem na slavo cesarja sklene se zbor. B. Hrovath se zahvaljuje prvosedniku za točno in nepristransko vodstvo obravnav. S tem je bila prva deželna konferencija kranjskih učiteljev končana. Med obravnavami se je prečital telegrafičen pozdrav štajersko slovenskih učiteljev v Mari boru zbranih.

—0—

Deželni zbori.

Deželni zbor štajerski.

Iz Gradca, 29. sept. [Izv. dopis.]

V prvih štirinajstih dneh zborovanja v štajerskem deželnem zboru nij bilo posebno zanimivih razprav. Volili so se odseki, katerim so bili razni predlogi izročeni. Glavno delo je tedaj v odsekih; dokler od teh nij poročil, tudi deželni zbor nema dosti opraviti. V poslednjih dveh sejah je začel finančni odsek poročati. Deželni proračun je precej enak lanskemu in se sme kot normalni proračun smatrati. Proračun štajerskega fonda za zemljišno odvezo kaže za leto 1875 v stroških in pokritji 1 milijon 634.240 gold., od katerih ima dežela 617.526 gold. plačati. Do leta 1890 je cela zemljišna odveza plačana. Za razna deželna zidanja bodo letos zopet precej veliki stroški.

V imenu finančnega odseka poroča dr. Vošnjak o popravah onih poslopij, v katerih je poprej norišnica bila. Odslej pripadajo k deželni bolnišnici in bodo služila deloma za shranjenje bolnikov, ki imajo nalezljive bolezni, deloma za povečanje porodnišnice. Vsi predlogi so bili sprejeti.

Dr. Sernec poroča o prošnjah učiteljskih društev, po katerih se naj bi pri pokojnini starim prejšnjim učiteljem vsa leta njihovega službovanja vštela, ne pa, kakor postava določuje za 4 leta samo tri. Šolski odsek odsvetuje deželnemu zboru uslišanje te prošnje, katera je potem res bila po kratkem besedovanju ovržena. Sploh se sliši v poslaniških krogih in baš od onih poslancev, ki so najbolj pripomagali k zboljšanju učiteljskih plač, da se nekako nevoljno začno izraževati, videči neprenehljive prošnje učiteljev za vedni poboljšek in poboljšek, ko je vendar Štajerska več storila za ljudske učitelje, kakor večina drugih dežel. Naj bi

g. učitelji pomislili, da uže zdaj veljajo deželo 700.000 gld. in da to še niso skrajni stroški. Dežela pa ima tudi za mnoge druge potrebe svojih deželanov skrbeti, ki tudi dosti denarja stanejo. K temu še pride, da se pogosto iz učiteljskih ust sliši žugati, ako nam Vi na Štajerskem več ne privolite, pa gremo na zgornje in spodnje Avstrijsko. Če bode novo urejenje šol take nasledke imelo, da učitelji zarad par krajcarjev boljše plače letajo iz enega konca cesarstva v drugega, ter da jih ne bode vezala za uspešni poduk toliko potrebna ljubezen do svoje ožje domovine in do svojega naroda, potem bode nasproti takemu koristolovju prišla naravna reakcija in veselje, s katerim se je zdaj za učiteljski stan skrkelo skoraj bi rekel nad deželne moči, bode minilo ljudstvo in njihove poslanca.

Politični razgled.

Notranje dežele

V Ljubljani 30. septembra.

Graška trgovinska komora se je izrekla proti zmanjšanju števila praznikov, ker pri današnjih razmerah države nasproti cerkvi ve, da bi bila ta agitacija brezvspešna.

Mladoceli bodo imeli 11. oktobra shod, v katerem bodo sklepali, ali se bodo udeležili volitve v državni zbor ali ne.

V **moravskem** deželnem zboru je nasvetoval češki poslanec Veber, naj bi tudi kaplanje imeli volilno pravico. Teško da bi v zdanjih razmerah predlog obveljal.

Iz **Dalmatinskega** Spljeta se „Pr.“ brzojavlja, da so v Sukurcu, kjer so dozdaj zmagovali Italijani, sedaj pri občih skih volitvah Slovanje zmagali.

Naša **Cesarja** se snide v račevaje se iz Angleškega v Baden-Baden s cesarico nemške ali pruske države. Da si dan denes ženske ne delajo več politike, vendar nemški listi smatrajo to kot novo zblizenje in prijateljstvo Avstrije z Nemčijo.

Magjarski patrijot Deak je zopet na smrt bolan. Celi Budapešt je v skrbi in v strahu za njegovo zdravje.

Vnanje države.

Francoski vladni listi se jeze, da je bil Thiers v Grenoblu in Vizillu tako slovesno sprejet. Vlada je svojo jezo s tem spustila da je vizillskega maira meni nič tebi nič odstavila, za to ker je Thiersa v govoru pozdravil. — Oficijozna „Presse“ želi, naj se taki bonapartisti, ki niso prav strogi, pri bodočih volitvah podpirajo.

Sé **Španjskega** bojišča se javlja pet bojev, ki so se bili v različnih delih dežele. General Pavia je prepodil Karlste iz trdnjave Maestrazze. — Od novih junaških činov teh

klerikalnih banditov moramo omeniti: napad pošte pri Alfani, ki se je vsem legitimističnim francoskim listom telegrafiral in pri katerim so črni komunardi ustrelili dva štacijska šefa in vse potnike do nazega slekli. Vodji južnih železnic so Karlsti poslali pismo, v katerem ga žugajo razmesariti, ako prometa na svojih progah ne ustavi.

Italijanska črna komuna je se ve da strašno vesela zaradi carjevega pisma na bandita Don Karlosa, ker misli, da je s tem karlistični tron uže osigurjen, akopram se ima pozneje v Madrid prestaviti. Papež je, kakor vatikanska „Unita“ piše, obžalovanje izrekel, da list nij prišel od kakega katoliškega vladarja.

Dopisi.

Iz **Kozjega** 29. sept. [Izv. dop.]

Pred osmimi leti je prišel v Kozje za kontrolorja g. H., a 24. t. m. je za vselej zapustil Kozje. Dal je streljati, ko je bil v B. žicah Janežič proti od narodne stranke postavljenemu kandidatu izvoljen, dal je streljati, ko je bila volilna reforma, ki je Slovanom na uštrb, kot postava potrjena, švigal je pred vsako volitvijo, in se sploh mārlijevega in živahnega agitatorja proti vsem narodnim težnjam pokazal. — Bil je v pretečeni dobi za načelnika tukajšnjega okrajnega zastopništva izvoljen. Rad bi bil tudi za naprej ostal za načelnika. Bil je tudi zares po grozni agitaciji izvoljen, — pa joj meni, od Nj. V. cesarja ne potrjen, kljub temu, da je poprej v „Tagespošti“ bilo brati polno polno domišljenih njegovih zaslug, dal si je bil tudi adresu napraviti in od nekaterih udov zastopništva podpisati dal. Nij dosta, pride vrh vsega tega tudi povelje da bode prestavljen. Zapustiti je moral Kozje. Zdaj gre za kontrolorja na Vransko. Naj bode to zanjikrat, da se o njem javno piše.

Iz **Ogerskega** 28. sept. [Izv. dop.]

Naša politika je šla iz kopališč v trgateg. Vsi naši ministri razen finančnega ministra Ghyczyja so na odpustu, da se vesele lepega jesenskega vremena in njegovih zabav. Nij tedaj čuda, če smo glede političnih novostij na kamnati Kras posajeni. Naši časopisi premlevajo, kar je javno mnenje uže davno prebavilo. O finančnem ministru Ghyczyju se čuje, da baje noč in dan na našem proračunu za prihodnje leto kljuje, ter da ga je tudi uže srečno prekljuval. Koliko bode prihodnje leto deficit v našem državnem gospodarstvu iznašal, to samo Ghyczy ve, ali pa ne ve. Vse je zavito kakor egiptska mumija

ako ne iz lehkomiselnosti? V srce me bode, da si me v posmeh pripravil ravno zato, ker si čutil, kako nezmerno te ljubim. O, povej mi brž o kaki grdi moji napaki, zavoljo katere me ne spoštuješ in izruvaj mi svest, da odmenjuješ ljubezen z izdajo! Ah, dokaži, dokaži mi naglo, da sem si to zaničevanje zaslužila in hvaležno bodem poljubovala prah tvojih stopinj, rada bodem kriva, le če boš ti nedolžen. Zapodi me od sebe kot utrgačko in jaz se ti za zmirom z oči umaknem, ter bodem srečna, da te bodem mogla v daljavi in skritosti še dalje častiti in ljubiti. . . Ali tako . . . tako . . . Ah kako bom le živela s to strašno svestjo v srci, da si lažnik, očitni lažnik, da imaš naj nagnjusneše opravilo, goljufati svet pod izposojenim pokrivalom. Brala sem tvojo skladbo, katere si nazval „hrepenenje“ in čitaje sem ti svojo dušo za podnožje pri-

pravljala; z njo zapeljana, omamljena za novega človeškega odrešenika sem te vsrečevala. Kako velik, blag, vzvišen si se mi zdel! . . . Vedela sem pač, da ljudje lažejo, ali od take laži, grozne, preobilne, celemu svetu v obraz storjene, nijsem imela do zdaj pojma. Ti, baš ti si podtikal ljudem goljufnost, ti si plakal nad njunimi napaki, ti si jih hotel rešiti, ti si se jim vrival za učitelja in voditelja, ti!! O, ali nijsi zarudel, ko si one vrstice pisal, kaj nikoli ne zarudiš, ko se jih spominjaš? Nesrečna sem, tako nesrečna, kakor nobena ženska več na svetu, goljufana, ponižana od tega, kateremu sem se za bogom naj več uklanjala. Ali vedi: na tvojem mestu bi vendar ne hotela biti — to je moj grozni delež; moja obupnost je vendar le ljubša družabnica, nego dvoumnost, ki je spremljevalka tvojega življenja. Nij se ti bilo treba

smijati, ko sem te na kolenih prosila, da bi se v nikak boj ne podajal, hote braniti človeške pravice? Nikoli se nijsi spomnil na druge, na njih prid in njih srečo. Tebi gre samo za se, le na sebe misliš. Bog varuj da bi prišel visoko, h kakšni moči nad ljudmi; tvoje besede so izdajive, izdajive bodo tudi tvoja dela. . .

„Dovolj!“ zakričal je Otik, „dovolj, pravim; ne skušaj moje potrpežljivosti, katera je denes brez primere. Le tvoji očitni boleti in iz nje izvirajoče zmešanosti naj bode pregledano, kar sem moral od tebe poslušati. Slišal sem to, ter hočem pozabiti, ker vidim, kako te je po tem, kar se je včeraj mej nama zgodilo, variti moralo, kar se ti je o meni pravilo in ker tudi v tvoji jezi poznavam tvojo naklonenost k meni. Da se boš prepričala, da se nad menoj čisto motiš, da se nikoli nijsem s teboj igral

v stoterne zavoje skrivnosti. Neki ugibljejo, da bode Ghyczy državni zbor vprav iznenadil s svojimi kombinacijami da se bode imel čemu čudom začuditi. Drugi pa zopet pravijo, da je Ghyczyjeva cela finančna umetelnost in čarobnost samo v tem da bode davke povišal, ali evfemistično govoreč, da bode davkovno dolžnost enakomerneje porazdelil. Naj večje breme finančnih skrbi odvzel je pa Ghyczyju konzorcij Rotschild s tem, da bode drugo polovico posojila 153 milijonov izplačal.

Njegovo veličanstvo kralj pohvalil je naše konvede zazoljo njihovega vojniškega uvečbarja. Ta previsnja pohvala je jako godila našim šovinistom. Kar roke so si menčali nad njo. V svojem veselem poskakanju zaleteli so se tako daleč, da so celo zahtevali, naj se cela vojska v honvede prevstvari, ali z drugimi besedami, naj se na mesto stoječe vojske ustroji milicna vojska. Uermenyi si bo pač pri takem stanju dvakrat poprej premislil, predno bode v našem državnem zboru po drugikrat proti honvedstvu govoril!

Slovaška protestantska gimnazija v Revuši (Gross Rauschenbach) je tedaj res zaprta zavoljo namišljenih „panslavističnih rovarstev“, katera so se baje na njej gojila. Ta neopravičen čin naše vlade, ki ima na sebi, ne pečat kazni, nego pečat proganjanja slovaške narodnosti, prouzročil je obče negodovanje v celem slovaškem časopisju. „Narodne Noviny“ odgovorile so sicer naši vladi kakor se spodobi, pa kaj to pomaga, revuška gimnazija ostane vendar zaprta.

Načim opozicijskim listom tudi nij po volji, da je naša vlada privolila v preustrojenje politične uprave na Hrvatskem v onem smislu, kakor je hrvatska vlada predložila. „Egyértétes“ in „Ellenör“ hudujeta se zlasti na hrvatskega ministra Pejačevića, ki je zadevno zakonsko osnovo v ministerskem svetu razkladal in branil. Naši opozicijski listi gledajo sploh zavidnim očesom na razvijanje in na naprejevanje na Hrvatskem. Njim bi bilo mnogo ljubše, če bi tudi na Hrvatskem bilo vse dim, dim in zopet dim, kakor je pri nas v Magjarih.

Domače stvari.

— (V Zagorji) se je rudniška štirirazredna šola spremenila v javno ljudsko šolo.

in te nijsem hotel goljufati, da tudi v meni resnična ljubezen do tebe bije, podajem ti roko k spravi po vseh teh razžalitvah, s katerimi si me obsula. Da, storim še več; spričam ti, da sem se včeraj obušal kakor prazen neumnež v svojem strahu, da bi me ta dva uboga napihnenca v Pragi ne razkričala za neumneža. A verjemi mi, tako kakor sem govoril in kar sem storil, bil bi na mojem mestu in v mojih razmerah govoril in storil vsakdo. Ti ne poznaš sveta in kake strašne dolžnosti nam dostokrat naklada katerim se proti volji udajati moramo.“

„Vsakdo?“ ponovi Enefa za njim voljno pa določno. „Kaj si ti, vsakdo?“ Zakaj si tedaj študiral, odlikoval se, zraven časa in denarje zapravljaj, zakaj si se dal na doktorja povišati, ako si mislil zraven ostati in si ostal takov, kakor „vsak drugi“? Zakaj

— (Na Krškem) je poslanec Hočevar na svoje stroške zidal šolsko poslopje.

— (Nemško gledališče v Ljubljani) se je pedsinočnim začelo. Dotični gledališki odbor nemškutarjev ima tudi njegovo delo — mej svojimi pristaši doneskov nabirati za podporo nemškega gledališča, ki se samo uže tudi več vzdržavati ne bi moglo.

— (Ponarejeni bankovci.) Na Dunaji so zaprli necega Janeza Juriča iz Medene pri Korminu na Goriškem, ki je s sadjem trgoval pa zraven izdajal ponarejene bankovce, izdelane najbrž na Laškem.

— (Od Svibnjega) se nam piše 29. sept. da se je začelo tudi pod Kumom kmetovati z umom. Kamenikar Hrabroslav, P—ov svak, si je dal narediti v istini izgledno gnojlišče, kakoršnega morda nijeden Dolenjec nema. Gnojniščica je tako s cementom zadelana, da doni po njej, kakor po sodu. Gnoj s tega gnojlišča bode gotovo 3 krat boljši, nego pred, ko ga je voda izpirala in solnce propekalo i. t. d. Sosedje, oglejte si to do sedaj nenavadno in vendar jako potrebno stbabo! Letina ted nij slaba, grozdje lepo zori, ali kaj pomaga — nakateri so uže sedaj ropotajo z brentami po goricah (!), če tudi grozdje ne gnije in ga ptiči ne zobljejo preveč. Kdor bode to vino pil, skoro gotovo se bode moral držati za čreva. „Navada je železna srajca“ tudi gotovo še po Dolenjskem in tudi se boče, dokler bodo ljudje brez narodnih šol odraščali, kakor glive po hosti. Žalibože!

Izpred porotnega sodišča

V Ljubljani 28. sept.

Pred ljubljansko porotno sodnijo je bil v pondeljek Peter Dečman zavoljo uboja.

Porotniki so bili sledeči gg.: Ločnikar Tomaž, Hoffman Nikolaj, Jan Vincenc, Zadnikar Valentin, Okorn Mihail, Lapajne Štefan, Slivnik Janez, bar. Sigmund Zois, Alojz Cantoni, Kraigher Jurij, Valenčič Matija, Globočnik Leopold.

Iz zatožbe posnemljemo sledeče: Peter Dečman, rojen v Vranšičah, 33 let star, oženjen kajžar v srednjih Gameljih blizu Ljubljane, neizobražen in brez premoženja, je 15. junija l. l. pred zadnjimi vrati svoje kajže št. 31 v srednjih Gameljnih Tomaža Šeška iz srednjih Gameljev sicer ne z namenom usmrtiti ga, pa vendar z drugim sovražnim namenom se zajcem za črevlje izzu-

vati dvakrat na levo stran glave tako udaril, da je smrtno rano dobil, vsled katere je njegova smrt 15. junija lanskega leta ob desetih zvečer nastopila; dalje da je precej po poškodbi Tomaža Šeška, z istim čreveljskim zajcem Špelo Jarec po domače Petelinko iz srednjih Gameljnov št. 32 dvakrat na glavo tako udaril, da je precej oteklino na glavo dobila.

Tisti dan dopoldne namreč je prišla Špela Jarec, po domače Petelinka iz srednjih Gameljnov z Andrejem Jarcem in Tomažem Šeškom iz srednjih Gameljev, v kajžo h Pet. Dečmanu v srednjih Gameljih, da bi neko kravo, katero je Peter Dečman 3 tedne poprej od Urše Civhe iz Dravelj za 56 gld. kupil, od njega, kakor sta se uže poprej dogovorila, za 33 gld. prevzela, ker je uže na omenjen kup 23 gld. dala. Pri tej priložnosti sta se jela Špela Jarec in Peter Dečman prepirati, ker je zadnji za krmo vsak teden 3 gl. zahteval ona pak za mleko vsak teden 4 gl. Ker je Andrej Jarec rekel, da naj Špela odšteje Petru Dečmanu denar in da naj potem kravo odveže in domov žene, stopi Peter Dečman iz sobe v vežo, v kateri je Andrej Jarec bil, pahne ga pri sprednjih hišnih vratih iz veže in za njim vrata zaklene. Po izpovedbi Špela Jarec je skočil potem k Tomažu Šešku, kateri je bil v veži pri zadnjih vratih naslonen, pahnil ga iz veže ter ga je z zajcem večkrat tako udaril da se je na tla zgrudil. Ker je hrup nastal, hitela sta Mica in Andrej Brevec, katera dva sta bila v hiši, ven, in prva je še videla da je Peter Dečman Tomaža Šeška, kateri je na vseh štirih pred vežnimi vrati bil, za glavo držal, ter ga z nekim zajcem po glavi tolkel.

V tem trenutku je Andrej Jarec s kameonom oborožen okolo hiše pritekel. Ko ga je Peter Dečman zagledal, mislil je tudi na nj planiti, a to mu je Andrej Brevec zabranil, ker se je z rokami njegovega života oklenil. Ko je Andrej Jarec proč odtekel, izpustil ga je in na to je Peter Dečman z ravno istim zajcem tudi njo dvakrat na glavo tako udaril, da je glava na istem kraji otekla.

Tomaz Šešek je po prejeti poškodbi sam ustal in v svoje stanovanje šel, kjer je še tisti dan okolo 10 ure zvečer umrl.

Porotniki so na njim dano vprašanje odgovorili „da“ in Peter Dečman je bil obsojen v težko ječo na tri leta, poostreno z enim postom vsake 14 dni, dalje 15. junija

si tedaj kakor vsak drugi in ker veš, da si, zakaj se ne ravnaš k vsacemu, postavim k našim vaškim fantom, mej katerimi niti enkrat nijsi bil, čeravno si se v njih sredi rodil? Zakaj se vzpenjaš nad druge, zakaj si kazeš služiti od družih, kakor bi bil višja stvar, zakaj terjaš posebno čast, ker si to, kar vsak drugi človek?“

„Tedaj se ti tudi v tem udam, da nijsem nikakor takov, kakoršen bi smel biti, da imam še daleč na visočino. Ljubičina, ženska naloga pa je, da privede moža na pravi pot; nijsem ti rekel včeraj zastoj, da bodeš ti zdaj moja voditeljica, moja vest.“

„O, to je slaven mož, ki čaka še le na ženo, da bi ga na pravi pot pripravila! Žena ima tedaj biti svojega moža odgojiteljica, ona, mlajša, slabša, nezvedenejša, njegova? Ti si bil na visocih šolah, vse vednosti so ti odprte, vse veš kaj se je godilo in se

godil, vse si spoznal in čakaš prě na vaškega dekleta, da bi ti povedala, kaj imaš činiti in kaj ne? Je-li bil uže kdaj izrek storjen, ki bi si sam sebi bolj nasprotoval? O, zaprite vendar te svoje šole, vi meščanje; sežgite svoje knjige, vi učenjaki — vaša vednost, učenost nij za nič, ako ne boste po njej boljši postajali, če čakate na žensko, ki se nij nikoli ničesa učila in kar vè le od sebe vé, da bi se čednosti in modrosti naučili! — A jaz sem imela učenost v taki časti; mislila sem, da je olikanec toliko, kakor blag mož — moj bog, kaj se res uže ta tvoj svet podira! Tla pod menoj se tresejo in stebber za stebrom moje vere vpada... v kakšno globino padam?“

„Ti vse tako globoko jemlješ!“

„Kaj so ljudje, ki vse tako lahko jemljó, kakor ti?“

(Dalje prih.)

vsakega leta s samotnim zaporom v temnici in trdo ležišče.

Porotna sodnija v Novem mestu je obsodila 14. t. m. Petra Mejača, zaradi goljufije na petletno težko ječo, vsak mesec z enim postom. — 16. t. m. je stala pred porotniki Polona Komar zaradi poskušnje zavratnega umora; hotela je namreč 1. jul. 1874 z arsenikom ostrupiti svojega moža. Porotniki so jo obsodili na 4 leta težke ječe, na dan, ko je poskušala moža zastrupiti pa bode na tleh v temni ječi ležati morala. — 17. t. m. je stal pred porotniki Alojzij Marinšek, zaradi zločina uboja; obsodili so ga na dve leti težke ječe, vsako leto pa bode en dan v temni sobi sam zaprt. — 18. t. m. so obsodili porotniki Jakoba Strnišar zaradi težke telesne poškodbe na 18 mesecev težke ječe s postom vsak mesec. — 19. t. m. je bilo končno obravnavanje proti Jeri Šusteršič, katero je špitalski zdravnik Fr. Spavic zatožil, da ga je napravljal, naj bi njenega svaka, ki je v bolnišnici ležal, zastrupil. Porotniki pa so jo spoznali za nedolžno, ker so vse okoliščine za njo govorile. — Od 17. do 21. t. m. pa je stala pred porotniki Terezija Zalokar zaradi požiganja, s katerim je trem gospodarjem za 711 gld. škode naredila. Ker se je v predpreiskavi kazalo, da je zatoženka včas na duhu bolna, so poklicali sodnijske zdravnike k glavnemu obravnavanju. Zatoženka je pametno govorila, samo pozneje je rekla, da ji je poškodovana Marija Novak zacoprala, da se ji včas oči v steklo spremene, da vode ne more držati, da njene kokoši vpijejo, kakor otroci itd. Zdravniki so rekli, da ima srčno bolezen, da jej kri včas tako v glavo stopi, da nori. Porotniki so jo zato spoznali za nedolžno.

Razne vesti.

* (Druga ekspedicija na severni pol) je uže gotova. Payer pojde na vzhodno obala Grönlandsko in bode, kakor se bode dalo daleč proti severu šel. Grof Vilček bode v polarskem morji trdne zemlje iskal, nadaljeval zadnje iznajdbe. Dr. Kepes pojde z Vilčkom. Payerja iz Weiprechta je dunajsko geografsko društvo v navzočnosti cesarjeviča Rudolfa, nadvojvoda Rainerja in vseh ministrov v slovesni seji pozdravilo.

* (Stari svatje.) V Elberfeldu sta prišla 15. septembra dva para k poroki, ki sta skupaj stara 262 let. Nek 72 let star ženin se je poročil — denes je bil v tretjič ženin — se je poročil z 58 let staro devico, in 59 let star ženin je podal roko 73 letni gospi, ki je bila uže dvakrat vdova.

* (Strašna dogodba) 22. p. m. je v Kronstadtu na Erdeljskem odpustnik in

čevljarški pomočnik Karl Brajer svojo mater, 18 letno sestro, 15 letnega brata in s mega sebe ustrelil.

* (Pridno dekletce.) Pred nekoliko dnevi pride pride v Berlinu k nekemu lasarju mlado, ubožno pa čedno napravljeno dekletce ter mu ponudi svoje dolge lepe lase na prodaj. Lasar jo vpraša, zakaj če prodati dolge lepe kite; deklice pa mu pové, da ji je mati pred malo dnevi umrla, oče pa da bolan leži, da je vse uže poprodala, kar se je dalo, in nema družega, nego še lase. Med pogovorom stopi v strižnico tujec ter vse sliši. Tujec pokliče lasarja k sebi, mu govori nekaj tiho, potem pa stopi k dekletcu ter ljubeznjivo reče: „Ljubi otrok, zgovorila sva se z gospodom da vam daja za kite petdeset tolarjev, prosim vsedite se“. Pri teh besedah vzame tuji gospod list za petdeset tolarjev iz žepa, ter ga položi na mizo. Potem vzame škarje, ter odstriže plemenitemu dekletcu — majheno kodro, jej poda roko v slovo, ter hitro odide, da se mu še zahvaliti nij mogla.

* (Bogastvo na Angleškem.) „Illustrated London News“ prinašajo vsak teden zapisnik testamentov, ki nam pravi, koliko nezmerno bogatih mož je na Angleškem. Sir Edmund Bekett je svojim dedičem zapustil premakljivega premoženja 300.000 funtov sterlingov, Sir Harry Stephen Thompson 180.000 funtov sterlingov, William Bryant, ki je klinčke prodajal, premoženje 160.000 funtov. Ako pa ta časnik večkrat govori o milijonik sterlingov, potlej si človek lahko misli, kako veliko mora biti to premoženje, ako zna, da je 1 funt sterling toliko, kakor 7 pruskih tolarjev, ali v našem denarji, blizu 12 goldinarjev srebra.

* (Vode) porabi London vsak dan 35.393,563.991 kub. palcev.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni
Revalesscière du Barry
v Londonu.

Vsem trpečim zdravje po izvrstni Revalesscière du Barry, katera brez porabe leka in brez stroškov sledeče bolezni odstrani: bolezn v želodci, v živcih, v prsih, na pljučah, jetrah, žlezah, na slisnici, v dušnjaku, v mehurji, in na ledvicah, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprebavljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje tudi ob času nosečnosti, scalno silo, ožonost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenji, ki so vsem lekom zoperstavljala se:

Spričevalo št. 73.928.

Waldeg na Štajerskem, 8. aprila 1872.

Hvala Vašej Revalesscière, katero sem jaz, 50 let star mož, skozi 2 leti neprestano užival, sem od mojega 10letnega trpljenja: otrpnost na rokah in nogah, skor popolnem ozdravel in opravljam, kakor v najboljših časih, svoje posle. Za to meni izkazano veliko dobroto Vam izrekam s tem srčno zahvalo.

Br. Sigmo.

Spričevalo št. 93.268.

Trapani v Siciliji, 13. aprila 1870.

Moja žena, žrtva strašnih, nervoznih bolečin,

s hudo oteklino na celem životu, s srčnim bitjem, nespečnostjo in vranicnico v najhujši stopinji, je bila od zdravnikov za izgubljeno zmatrana, kar sem se odločil pribežati k Du Barry-evi neprecenjeni Revalesscière. To izvrstno sredstvo je na začudenje mojih prijateljev, v kratkem času one strašne bolečine ozdravilo in mojo ženo tako okrepčalo, da se je, dasiravno 49 let stara, plesov udeležiti mogla. To Vam naznanjam na korist vseh enako trpečih in se Vam srčno zahvalim.

Atanasio Barbera.

Tečajski kot meso, prihrani Revalesscière pri odraslih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravlila. V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold. — Revalesscière-Biscuiten v pušicah 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbrucku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnjah in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštinih nakaznicah ali povzetjih.

Tržne cene

v Ljubljani 30. septembra t. l.

Pšenica 5 gl. 10 kr.; — reš 3 gl. 40 kr.; — ječmen 2 gl. 80 kr.; — oves 1 gl. 80 kr.; — ajda 3 gl. 20 kr.; — pros 2 gl. 70 kr.; — kornuza — gl. — kr.; — krompir 1 gl. 80 kr.; — fižol 6 gl. 20 kr.; — masla funt — gl. 54 kr.; — mast — gl. 50 kr.; — špeh frišen — gl. 42 kr.; — špeh povojen — gl. 44 kr.; — jajce po 2³/₄ kr.; — mleka bokal 10 kr.; — govedine funt 30 kr.; — teletine funt 29 kr.; — svinjsko meso, funt 31 kr.; — sena cent 1 gld. 25 kr.; — slame cent — gl. 75 kr.; — drva trda 6 gld. 60 kr.; — mehka 4 gl. 70 kr.

Dunajska borza 30. septembra.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	70 gld. 60	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	"
1860 drž. posojilo	108	50
Akcije narodne banke	988	"
Kreditne akcije	249	50
London	109	10
Napol.	8	77
C. k. cekini	—	"
Srebro	103	40

Ces. kralj. dvorni

puškar v Mariboru

Ivan M. Erhart,

priporoča: (102—5)

Puške dvocevke od spredaj za nabijati iz železa od 12 gld. do najvišje cene. puške dvocevke od spredaj za nabijati iz svila (drota) 18 " " " " Lefauchaux (lefošé) iz svila od 30 " " " " Lancaster (lénka-ster) iz svila od . 44 " " " " Revolverje . . . 8 " " " " Pistole dvocevke . 2 gld. 50 kr. " enocevne . 1 " 30 "

Tujci.

29. septembra:

Evropa: Palaco iz Trsta. — Kavš iz Maribora. — Gothard iz Reke. — Mulej iz Bleda. — Lange iz Dunaja. — Dolencec iz Vipave. — Reidner iz Dunaja.

Pri Slonu: Homač iz Gradca. — Erlebach iz Dunaja. — Spadon, Jesenko Conte iz Tista. — dr. Grbec iz Idrije. — bar. Maršal iz Gradca. — Taifer iz Gorice. — Jenkner iz Rudolfovega. — Predica iz Celja.

Pri Malič: Kofler iz Dunaja. — Globočnik iz Železnikov. — Mihajlovič iz Puja. — Deu iz Planine. — Pirker iz Trbovlja. — Jugovic iz Kranja. — Leitner iz Gorenjskega. — pl. Berud iz Dunaja.

Pri Zamorci: Svoboda iz Dunaja. — Miron iz Gradca. — Egyed, potnik iz Dunaja.

Patentirana

ročna mašina za mlatiti ležeče in vozne vlečke.

Vlačilna mlatilna mašina s snaženjem in brez

za 1, 2, 3, 4 konje

ponuja z garancijo

fabrika za mlatilne mašine
Umrath & Comp.

v Pragi.

Katalogi s podobami, cenami itd. se pošljejo, ako kdo želi. (167—14)

Glavno zastopstvo za Kranjsko pri gosp.

Jos. Debevec v Ljubljani.

Loterijske srečke.

V Gradcu 19. sept.: 16. 11. 43. 46. 53.

Na Dunaji 19. sept.: 71. 44. 4. 52. 55.

Podpisana je iz zavarovanja na smrt pri najbolj zaupanja vredni zavarovalnici za življenje

„Avstrijskem Greshamu“

zdaten znesek po generalnem zastopu tukaj — gosp. Val. Zeschko — prav na tanko in akuravno izplačano dobila, in ko se omenjeni družbi, in posebno njenemu zastopu zato najlepše zahvaljujem, morem pri tej priložnosti to društvo, sploh zavoljo svoje soliditete in realnosti znano, vsacemu najtoplejšje in najboljše priporočiti.

Marija Kosin,

udova hišnega posestnika.

(271—2)